

T. C.
BAŞBAKANLIK
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
HAC VE UMRE HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

HAC ORGANİZASYONUNDA GÖREV BİLİNCİ VE GEREKLERİ

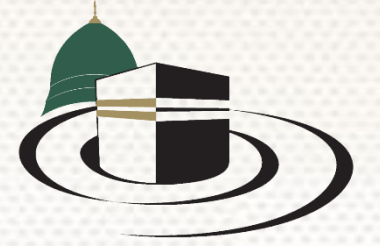

GÖREV BİLİNCİ

Görevin etkin, verimli ve başarılı bir şekilde yapılabilmesi görev bilincine, bu ise birtakım ilkelere ve niteliklere sahip olmaya bağlıdır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- 1) Görevin mahiyetini ve önemini çok iyi kavramak
- 2) Görevi en iyi ve tam olarak yapmak için azim, gayret ve özveri
- 3) Gönüllülük

4) Zaman Bilinci (Zamana riayet ve iyi değerlendirme)

5) Sorumluluk Duygusu

6) Aidiyet ve mensubiyet duygusu

7) Görev için gerekli liyakat ehliyet ve niteliklere sahip olmak

Söz konusu nitelikler iki başlık altında ele alınabilir:

a-) İlmî ve Mesleki Nitelikler

b-) Şahsi ve Ahlaki Nitelikler

1. İLMÎ ve MESLEKÎ NİTELİKLER

Kur'ân-ı Kerim'in ilk emrinin "oku" olması, ilimle ilgili yüzlerce ayet ve hadisin bulunması;

İslam'ın ilme, öğrenme ve öğretmeye ne kadar önem verdiğini,
İnsanın kendisini yetiştirmek, geliştirmek için sürekli okuma,
öğrenme azim ve gayreti içinde olması gerektiğini,
Ortaya koymaktadır.

Bu itibarla Din Görevlisi/Gönüllüsü;

Başta Kur'ân-ı Kerim olmak üzere, tefsir, hadis, fıkıh, siyer, İslam tarihi, ahlâk, kelam, tasavvuf, dinler tarihi, mezhepler tarihi, yaşayan dünya dinleri, siyaset ve medeniyet tarihi ile güncel dinî akım ve oluşumlar gibi alanlarda yeterli düzeyde bilgiye sahip olmalıdır.

Görevinin gerektirdiği ölçüde Arapça bilmelidir.

a) Kur'an-ı Kerim Bilgisi

Kur'ân'ı Kerim'i çok iyi okuyabilmeli, mealine hakim olmalı, irşatta sıkça kullandığı ayetleri ezbere bilmelidir.

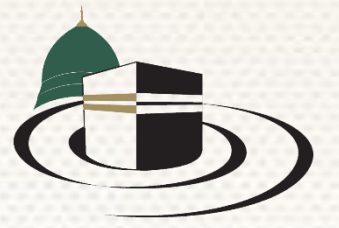
Ayetleri doğru anlayıp değerlendirebilmek için tefsir ilmi ve bu alandaki kaynak eserler hakkında yeterli bilgiye sahip olması şarttır.

b) Hadis Bilgisi

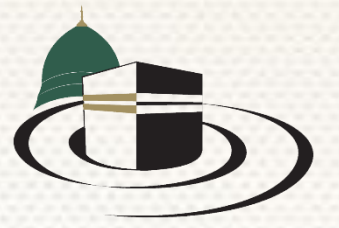
- Hadis ilmi ve bu alandaki kaynak eserler hakkında yeterli bilgiye,
- Hadisleri doğru bir şekilde anlama ve yorumlayabilme yeterliliğine sahip olmalıdır.
- Hadis kaynaklarından yararlanma yöntemlerini bilmeli,
- Ezberinde yeterince hadis olmalıdır.

c) Akâid ve Fıkıh Bilgisi

- İslam'ın inanç esaslarını çok iyi bilmeli,
- Bilgilerini ilmî ve mantıkî verilerle desteklemeli, aklî istidlallere önem vermelidir.
- Farklı inanç gruplarından gelebilecek muhtemel soruları cevaplama yetisine de sahip olmalıdır.

- Çağın getirdiği çeşitli aşırılıklar ve sapmalarla mücadele yöntemleri konusunda da kendisini yetiştirmeli ve geliştirmelidir.
- Fikhî sorulara doğru ve tatminkar cevaplar verebilmek için yeterli fıkıh bilgisine sahip olmalıdır.
- Başkanlığımız Din İşleri Yüksek Kurulunun fetva, karar ve mütalaaları vaaz ve irşat görevlileri için çok önemli bir imkan ve kaynaktır.

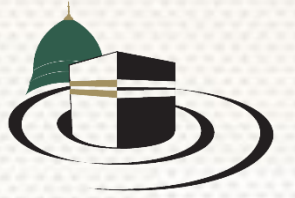
d) Diğer Bilgiler

- Temel İslam bilimlerinin yanı sıra güncel, aktüel sosyal, kültürel, bilimsel ve siyasal alanlar ile toplumun değer yargıları hakkında da yeterli bilgiye sahip olmalıdır.
- Güncel dini meselelerde yeterli donanıma sahip ve muhatap kitlenin ihtiyacına cevap verebilecek durumda olmalıdır.
- İslam'ı bütün olarak anlamalı, dinin önceliklerini ve her bir emrini dinin bütünü içinde nereye oturduğunu iyi kavramalıdır.

- Uzmanlık isteyen konularda yersiz yorumlar yapmaktan kaçınmalı, bilimsel gelişme ve yöntemleri yakından takip etmelidir.
- Sağlam ve sahih bilgiye ulaşabilmek için araştırma yöntemleri, materyal hazırlama ve geliştirme, zaman yönetimi gibi alanlarda da bilgi sahibi olmalıdır.
- Kendini sürekli yetiştirme ve geliştirme gayreti içerisinde olmalı, okumayı alışkanlık haline getirmelidir.

2. ŞAHSİ VE AHLAKİ NİTELİKLER

Din hizmetini yerine getirecek görevlinin Kur'ân ve Sünnette işaret edilen ahlakî özelliklere sahip olması ayrı bir önem taşımaktadır. Zira etkinlik, verimlilik, başarı ve güvenilirlik söz konusu niteliklere sahip olmaya bağlıdır. Din Gönüllüsünde olması gereken niteliklilerden başlıcaları şunlardır:

a) İlim-Amel Bütünlüğü

- En önemli ahlaki niteliklerden birisi söz-eylem bütünlüğüdür. Din Gönüllüsü hali lisanına, lisanı da haline uygun olacak tarzda, olduğu gibi görünüp, görüldüğü gibi olmalıdır.
- İrşat hizmetinin örnek kişiliğe sahip biri tarafından sunulması, söylenenlerin etkisini artıracak olması bakımından çok önemlidir. Zira örnek kişilik, söyleneni kuvvetlendirir, muhatabı rahatlatır, ona güven verir ve etkileşime imkan sağlar.

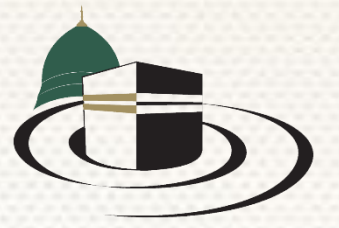
- Din Gönüllüsü, vaaz konusunda kendisini de ihmal etmemeli, zaman zaman vaaz dinlemeli ve öğüt almalıdır. Sadece başkalarına değil aynı zamanda kendi nefesine öğüt vererek işe başlamalıdır.

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

“İnsanlara iyiliği emredip kendinizi (kendinize iyiliği emretmeyi) unutuyor musunuz?” ayeti, müminlerde bulunması gereken örnek ahlak hakkında bize ışık tutmaktadır.

b) Samimiyet

- Verilen hizmetin etkili ve verimli olabilmesi, din gönüllüsünün samimiyetiyle doğru orantılıdır. Samimiyetten uzak söz ve davranışlar, dış görünüş itibariyle ne kadar çekici olursa olsun, insanlar üzerinde yeterince etkili olmamaktadır.
- Yüce Allah ve insanlar ile olan ilişkilerimizde niyet son derece önemlidir. Peygamber Efendimiz (s.a.s) amellerin niyetlere göre değer kazandığını, herkesin niyeti ne ise eline geçecek olanın da o olduğunu bildirmektedir. “*Din samimiyettir*” hadisinde de kişinin Yüce Allah’a, O’nun kitaplarına, Peygamberlerine, bütün mü’minlere karşı samimi, öz-söz bütünlüğü içerisinde olması gerektiği belirtilmektedir.

c) Güvenilirlik

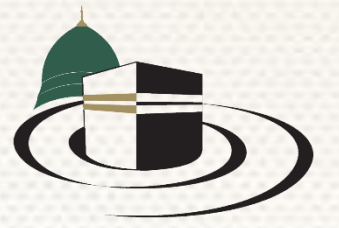
- Hedef kitlede istenen etkiyi meydana getirebilme, “emin” bir kişi olmaya bağlıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), bu hususta da en güzel örnektir. Zira Gönüller Sultanı, henüz peygamberlik vazifesi verilmeden önce yaşadığı toplumda “Muhammedü'l -Emin” sıfatıyla tanınmış ve meydana gelen anlaşmazlıkların çözüm mercii olmuştur. Bu itibarla din gönüllüsü özüyle, sözüyle, davranışlarıyla çevresine güven vermeli, güvenilirlik sıfatını zedeleyebilecek herhangi bir tutum ve davranış sergilememeye özen göstermelidir.

ç) Herkese Eşit Davranmak

- Din Gönüllüsü, insanlar arasında ırk, dil, mezhep, parti, cemaat gibi hiçbir ayırım gözetmemeli, herkesi kucaklayıcı bir yaklaşım içerisinde olmalı, konuşmalarında ve sosyal ilişkilerinde taraf tutmamalıdır. Zira düşüncesi, mezhebi, meşrebi, politik görüşü ne olursa olsun bütün cemaat, vaazını dinlediği müftü, vaiz ya da diğer irşat görevlilerinden böyle bir tutum ve davranış beklerler. Bunu başaran irşat görevlisine sevgi, saygı ve güven duyarlar, vaaz ve nasihatlerinden yararlanmaya gayret gösterirler. Cemaate eşit davranma ilkesini zedeleyeci tavırlar sergileyen irşat görevlilerinden ise uzaklaşırlar ve vaazlarına karşı ilgisiz kalırlar. Bu itibarla irşat görevlileri söz konusu kucaklayıcı tavır ve ilkeyi zedeleyecek söz ve davranışlardan uzak durmalıdırlar.

d) Etkili İletişim

- Din gönüllüsü, cemaatiyle ve çevresiyle iyi iletişim kurabilmelidirler. İnsanlar arası iletişimde önemli rol oynayan selam verme, güler yüzlü ve tatlı dilli olma, tevazu ve cömertlik gibi hasletlere sahip olmakla birlikte, iletişimi engelleyen bencillik, gurur, kibir, öfke, yalan gibi olumsuz davranışlardan da kaçınmalıdır.
- Beden dilini iyi ve yerinde kullanmak etkili iletişim açısından büyük önem taşır. Buna tebessüm örnek olarak verilebilir. Gülümseme, “seni gördüğüm, seninle beraber olduğum için mutluyum.” anlamına gelir. Tebessümü sadaka kabul eden Peygamberimiz (s.a.s), her zaman mütebessim davranmıştır.

e) Hedef Kitleyi Tanıma

- Din gönüllüsü muhatap kitlenin dini, sosyal, kültürel ve eğitim yapısını, örf ve adetlerini, sorunlarını ve beklentilerini iyi bilmesi ve onları her yönden iyi tanımalıdır.
- Muhatapları tanımak, onlara söylenecek sözleri ve üslûbu tayin ve tespit etmeyi kolaylaştırır. Bu, doktorun hastasını yakından tanıması, bilmesi gibidir. Ezbere reçete yazılamayacağı gibi, ezbere vaaz ve nasihat da yapılamaz.
- İrşat görevlisi, başarısını halkın teveccühüne göre değil, onların ahlaki yönden olgunlaşmaları ve dini duygularının gelişimine sağladığı katkıya göre ölçmelidir.

f) Genel Kültür

- İyi bir din ve irşat hizmeti ile çeşitli sosyal, kültürel, toplumsal gelişme ve olayları değerlendirme açısından genel kültür önemli bir işleve sahiptir. Bu itibarla din gönüllüsü yeterli genel kültüre sahip olmalı, içinde yaşadığı toplumun sosyo-kültürel ve dini yapısını, örf ve adetlerini, değer yargılarını, sorunlarını ve beklentilerini hatta bu konulardaki yöresel farklılıkları bilmelidir.

g) Bakımlı Olma

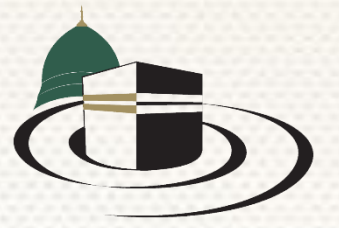
- Bakımlı olmanın, dış görünüş ve fiziksel özelliklerin, kişinin saygınlığını artırma ve daha çabuk kabul görmesi bakımından etkili olduğu çeşitli bilimsel araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu nedenle din gönüllüsü, görev esnasında ve sosyal hayatta düzgün, temiz ve sade kıyafetler giymeli, saç, sakal ve diğer kişisel bakım ve temizliğe özen göstermelidir. Toplum tarafından yadırganan kılık ve kıyafetin başarı ve etkinliği olumsuz etkileyeceğini göz ardı etmemelidir.

ğ) Nezaket ve Zarafet

- Din gönüllüsü konuşurken, dinlerken, sözünde sohbetinde, bütün tutum ve davranışlarında nazik, zarif ve kibar olmalıdır. İnsan ilişkilerinde görgü kurallarını herkesten daha iyi bilmeli, bunlara herkesten daha fazla riayet etmelidir. Rahmet Peygamberinin en olumsuz şartlarda dahi çevresine yaydığı pozitif enerjiyi yayabilmeli, insanları kendi etrafında toplayabilmeli ve sözünü dinletebilmelidir.

h) Empati

- Empati, “Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısıyla bakması, o kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi süreci” olarak tanımlanmaktadır.
- Empati, farklı duygu ve düşünceleri, farklı kişileri daha iyi anlama imkânı sunar. Empatiyi diğerlerini anlama çabası olarak içselleştirmiş bir görevli, her konuda kendini ötekinin yerine koyabilme becerisi kazanır. Böylece muhatabının ihtiyaç ve beklentilerine uygun mesajlar hazırlayarak onun iletişime açık hale gelmesini sağlamış olur.

ı) Gönül İnsanı Olmak

- Din gönüllüsünün gönlü sevgi ve merhametle engin, zihin dünyası bilgi ve hikmetle zengin olmalıdır.
- Kalbi işgal eden inat, haset, kin, intikam, nefret gibi her türlü menfi duygu ve manevî hastalıklardan kurtulmaya çalışmalıdır.
- Yaratanının hatırına yaratılanı hoş görebilme erdemini haiz olmalı, insanları ayırım yapmaksızın kucaklayabilmelidir.

TEŞEKKÜR EDERİZ...

Dr. Dursun AYGÜN

Hac ve Umre Hizmetleri Genel Müdürü